

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-utca SIMON-ház Kuna József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETME NYEK,

előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szerkesztéséről és
minden körülmények ideintéendőik.

Bármentetlen levelek csak ismert kezektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár.

Helyben házhoz hordva vagy vidéki
postán küldve

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Or-hasábspeltitőr egyszeri beiktatásért 5k.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilvántartás 4 hasábspeltitőrért 20 kr.

Hirdetést vagy reklamot magában foglaló
újdonság sora 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Kedd, Január 8.

5. szám.

Csákyra fordult a rud.

(T.) Csáky Albin gróf is csak most tudja meg, hogy mit tesz az, miniszternek lenni. Igaz, hatásköre óriásilag tágul, a láthatár nem képes magába ölelni azt a karikát, melyet parancsai és rendeletei keresztül-kasul cikáznak mint a villám, de a mesék sárkányaként egy csomó garbonciás diákok vesz a hátára, a hírlapírást művelő „scribler had“ táborából, melyet le nem vethet, bár mily forgó szél kerekedik is körülte hatalmának szférájában; melytől meg nem szabadulhat, bár mily vulkáni modorban hánya is tekintélyének lángözönét. Csak is akkor hull le róla ez áspis had, ha a fungáló miniszterek sorából az ezek nyugdíjintézetébe költözik.

Azt hitte szegény Csáky, hogy van oly anyaszülött tollatlan kétlábu táltos e földteken, aki még akkor is kedvére tud eszeledni az ellenzéki közvéleményt csináló nyilvántartóknak, ha miniszterre ütötte kegyetlen sorsa, kvázi, ha még olyan politikai ténykedésbe is belátja magát, mint a német nyelv tanítása „a község hátsó részére“ Ezel aztán végkép ki lehet esni az ellenzéki gráciából De még jobban ám, ha nem tanítatja.

Ha tanítatja? Gyűlölt lesz a hazafitű közéletben, mert a becsi kamarillának jár kézére. Ha nem tanítatja? lenérett és lekárogkodott tehetetlen kormányférfi lesz honfitársai előtt, mert nem akar ama szegény ifjak kezére járni, kik egy év alatt képtelenek elsajátítani a németnyelvet, és dekapó végig kell nekik maszinóvet az önkéntesi éven, mire ugyan jobban ráillenék az önkényes elnevezés.

Amint Fejérváry Géza báró, honvédelmi miniszter védtörvényjavaslatával az ellenzéki számára kapóra jött szüreti idényt nyitott meg, s a merényletet beszéd tárgyává tette, tiz ember közül legalább is kilencz kockáztatta meg abbéli véleményét.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárcaja.

Egy modern család drámája.

Regény.

Írta: R. P. O.

Folytatás.

(31)

Az agyon süjtött György rémitően vonagló vértelenné vált ajkain az iszonyu fájdalom tompa sikolya lebegett el, miközben feje mintha bárdal ütötték volna le, egyszerre a keblére hanyatlott s egész alakja erőtellenül összerogyott.

A nyilvános bukás nagy szerencsétlenségében az a szörnyű kegyetlen sors még elragadta előle a csendes családi boldogság menedekét is. Szegény György örjítően szenvedett; egy nap alatt összeomlott körülötte minden.

Vagyona elveszve, férji becsülete beszenyvezve, hiúsága kigunyolva, büszkesége megálázva, házassági frigyében ocsmányul elarulva, förtelmesen megcsalva.

A szerencsétlen, agyonkintott György ugy érezte, hogy nemless képes önézettel fejét többé felemelni a világ szemében a gyalázat és szegénység halmaza alól. Ez a lelketlen asszony letiporta őt végleg; de hiszen az az alávaló és elvetemült teremtetés, a ki ennyire megmérgezte az ő egész életét és ezer darabra szétroncsolta a szívét, nem is asszony, csak közönséges hitvány courtesanne, a kit meg kellene fojtani, minekelölte több férfit tesz ily szánandóvá.

Ah! igen meg kell fojtani azt a gyalázatos kigyót. — kiálta fel György leirhatatlan kétségbeeséséből felszökelve, — gyávaság volna vesztég és meddón maradni az ilyen lelketlen gonosztevővel szemben. Pál és Alice körülölgtek a boldogtalant, csillapították, s minden kitelhető kimélettel vigasztalták, meggátolva őt, hogy szörnyű felháborodásában valami esztelenséget kövessen el.

nyét hogy hát miért nem tanították a fiatalokat németül?

Dehogyan nem tanították! Már hogyan tanították volna... És fülbe ment-e a miniszternek vagy nem, amint az emberek erről a tanításról vélekedtek, de anynyi igaz, hogy mondtak róla mindent, csak jót nem.

Am legyünk igazságosak! Hiszen ha az bántaná az ellenzéki sajtót, hogy a miniszter nem pusztá parádéból akarja taníttatni a németnyelvet, hanem azért, hogy tudják. — akkor magát itélné el a közvélemény előtt. Csakhogy az indok, melyből kiindulva a miniszter rendeletet megátadta, sokkal hazafiasabb alpra van fektetve. Annyi esze van az ellenzéknek, hogy nem agítal maga régi fogásához nyult, mely a közvélemény előtt, nem szokta téveszteni hatását: már tudni illik, hogy Bécsből diktálták a rendelitet. Az kergeti a vért az ellenzéki hírlapíródalom arczába, hogy a magyar kormány aláztatja szolgálja Bécsnek. És a többi, amint hogy meg lett már az irva ezerszer.

Erre majd csak felfortyan a nemzeti önérzet, — gondolták a tollforgatás nemes mesterei, míg ha magát, a német nyelv tanításának szigorubbá tételét támadták volna meg, ami a fenforgó körülmények közt általános helyesléssel találkozott, maguk alatt vágták volna a fát.

Igy se hiszem pedig, hogy ne maguk alatt vágják, — mert ha egyszer tény az, hogy Európa mai kritikus helyzetében a hadsereg vezényleti nyelvét megbolygatni nem lehet; ha tény az, hogy a hadsereg mai vezényleti nyelve a tisztéktől a németül tudást okvetlen megkívánja; és ha tény az, hogy a hadsereg tisztí hiánya háboru esetén végzetes következményekkel járhat, s a tisztivizsga letételére, ha másképen nem megy erőltetni kell a fiatalságot: hát akkor nincs józan ember aki be ne lássa, hogy a miniszter rendelete semmi egyéb mint korszerű, s

hogy a magyar fiatalságnak, és a magyar szülőknek akar jót.

Csakhogy szemesnek a világ. Vannak az alamizsna! Ha az ellenzéki sajtó így a maga természetében ismerteté meg a tényeket, ha az agitáció krumplicját saját burkában találva a közönsége elé, az ingyencsésget már megszokott tisztelt publikum, aligha el nem fanyalodnék tőle, hanem így, megpirítva, megellenzékessítve, habarva, zsirozva, tejfölözve, majd csak beveszik és hiznak tőle.

Ne is higye seuki, hogy az ujságírás nem mesterség. A biz a, még pedig a hamisából. Es hogy ellenzéki sajtónk annyira birta vinni, miszerint alig hisz már neki valaki, tagadhatatlan, hogy az is az ő érdemének egyik ága...

Külföld.

Francia képviselőválasztások. Vasárnap ama két farancia megyében volt képviselőválasztás, mely a nyáron Nordmegyével együtt Boulangert választotta képviselőjévé. Mint-hogy a tábornok Nordmegye mandátumát tartotta meg, a másik két megyében új választás vált szükségessé, mely vasárnap ment végbe, pedig a köztársaságiak teljes vereségével. — Igaz, hogy épen ezek a megyék kezdettől fogva antiköztársasági érzelmekkel tündek ki, de tegnapi előtti szavazatuk mindenesetre igen kellemetlen, főleg a párisi választási mozgalomra való tekintetből. A republikánus jelöltek mindkét vármegyében megbuktak; az egyikben monarchista, a másikban boulangista lett a képviselő. Régyébiránt Párisban is figyelemre méltó események történtek vasárnap. Végre a köztársaságiak fölléptették azt a jelöltet, ki január 27-én Boulangerral meg fog küzdeni Seine megye választóinak antiboulangista részére vasárnap tartott ez ügyben „kongresszust“, mely egyhangulag Jaques ur, Seine megye bizottságának elnökét kiáltotta ki jelöltté. Jaquesot a munkások és szocialisták is elfogadták s pártja azt hiszi, hogy kilátásai igen kedvezők, s hogy megveri Boulangert.

Rövidhírek. A szerb kormány lemondását, mint előre látható volt, Milán király, bár igen elismerő szavak kíséretében, elfogadta

A miniszterek azonban a végleges döntésig hivatalban maradtak. — A pápa elhagyja Rómát. — A belga püspökök lapja, az „Impartial“ egy közleménye, mely a Vatikánból származik, közel állónak hírdeti a pápának Rómából való eltávozását. A Propaganda Congregationis már nagy készüléket tesz a pápa elutazására: mivel Crispi uralmát egy általában nem türetheti tovább. Ugyancsak az Impartial hire szerint a pápa Belgiumot szemelte ki jövődőt tartózkodási helyéül. — Geffeken titkos tanácsost, Frigyes császár 1870-ki naplójának közrebocsátóját, kit szept. 29-én hazaárulás vádjá alatt elfogtak, szabad lábra helyezték. Ismeretes, hogy az e fogatás s a pör megindítása közvetlenül Bismarck herczeg kivására történt, ki a császárhoz külön fölterjesztést intézett, melyben a pör megindítását az állam legfontosabb érdekeivel indokolta.

A helyzethez.

Bécsből írják a „Pester Correspondenz“ nek:

„Az európai helyzet súlypontja utóbbi időben kétségtelenül Szerbiában volt. A status quo fenntartása a Balkán félszigeten, mely a nagy hatalmak diplomatiájának oly rendkívüli nehézségeket okoz s miközösüknek már egy évtized óta képezi lényeges tartalmát, tényleg Milán király nagy stílusban fogalmazott politikai művének sikerétől volt föltételezve. Ha nem sikerült volna neki szerbjeit megnyerni a szabadság okos mértékének párosulva az állam és kormány állandóságának biztosításával a hatalom célszerű megosztása által, mint azt az ő szerzőségének teljes bélyegét magán viselő, immár érvényes törvényvé lett új alkotmány mutatja és ha a radikálisoknál az államférfi józanság, higadtság felett az excessiv sokaság győzött volna, — ugy oly állapotok fejlődtek volna ebből, melyeknek hatása Szerbia határain túl is nyilvánult s lehetőleg, sőt valószínűleg magát az európai békét is kérdésessé tette volna.

Másként, szerencsésebben történt s Európa köszönettel tartozik az épp oly okos, mint erélyes királynak, hogy megtalálta az utat a radikálisokkal való meggyezéshez és az oly pompásan ki tudta aknálni. De igazságtalanság lenne megelégedni ama nagy önmegtartózkodással és jó politikai tapintattal, melyet a szerb néppárt túlnyomó többsége tanusított, midőn megelégedett a király részéről adott

zére esett is, ott szépelgett az elhízott mama és szentelen leánya előtt, de midőn a terem népebb lett, fokónkint tartózkodóbb és hidegebb lett a két hölgygel szemben, ellenszenv nyilvánult e különös magatartásban. Felkereste azokat a hölgyeket, kiknek azelőtt és udvarolt, az előkelő társaság leányait; ezek pedig irtalmatlanul elővették, annyira csipkedték Bájkeri kisasszony miatt, hogy kizökentették elegáns nyugodtságából s a mosolyfal monddt malitia alatt kiérezhette a rosszakarain galád rágalmakat.

Itt-ott oly híresztelések érinték füleit, hogy szoretett volna elfutni előlük. Felzudult magában. De az atyja az oka mindennek, erősítő váltig magában, neki ilyen önszekötetés soha sem jutott volna az eszébe, mely a szégyenpirt kergesse arczába. Hogy gunyolják, hogy nevetik minden oldalról, őt, az elegáns arslánt, ki mindenkoron a jó társaság elkenyezetett kegyeltje volt. Oh! ez vérg sértette.

Makacsul elhanyagolta Bájkeriét, az idősb nő pedig szemügyre vette a fiatal ember visszastát, udvariátlan tartózkodását. Hirtelenül fellobant vad szenvedélyessége és csakhamar elkeseredett dühvel hagyta el leányával azt a mulatságot, melyben őket a jövődöbeli vő oly gyalázatosan felilitette.

A feldühödött asszonyság nyogokat fúj a kocsiában, a mint sebesen hazafelé vágatott. Otthon megérkezve pedig harsány hangon kijelentette férjének, hoghya az arczátlan ember, a ki oly csufosan bánt velük, még egyszer a lábát az ő házukba be meri tenni, ugy a cselédek által dobattja ki.

Az éji álmából felzavart hájas ember vörös szeméit megrémülten forgatta dühös neje szintén nem kevésbé terebélyes alakja körül.

— De Zsófikám, de legyen eszed édesem, — tüntöztette őt elsapadtan Bájkeri. Nagyon fel vagy indulva, nem olyan rossz ember az. Kis-sé szeles ifju, de vonzódi hozzánk.

— Ide be nem teszi a lábát az az éhen-

kórász, azt a sértést én nem tudom elfelejteni. Aztán sokkal jobb anya vagyok, mintsem hogy szeretett gyermekemet egy olyan sehonnainak adjam nőül, azért mert nemes ember, aki nemtelenül akarja elharácsolni leányom vagyonát. Hát azért dolgoztam én annyit egész életemen át, azért lettek oly veresek és érdesek a kezeim, hogy egy olyan urnak született ingyenéló életkölzolja azt, a mit én vérem veritékével összekapartottam? Ugyan Mihály annak a te nagy-ságos barátodnak a fia csak pénzedet akarja, a leányod nem kell neki, attól irtózik, szégyenkezve fordul el tőle s szivtelenül ott hagyja a terem közepén, mint valami belpoklost. Oh! az a nyomorult szivűzér, az a lelketlen szerencselovag. Erre az asszonyság sulyos testét a fényes selyem pamlagra vetve, keserves könnyekben tört ki:

— Oh! hát ilyesmit kellett megérem. Oh! de esküszöm hogy sohasem fogok többé arra gondolni, hogy a leányomat valami uri nagy családba adjam nobelül férjhez, ez is csak becsavagyó lelkednek a műve volt, a miért így megbűnhődtem, azonban jó, hogy még a végzetes lépés előtt lealazza magát az a gonosztevő, még sikerül megmentenem szegény gyermekemet a szörnyű családólakotól. És mott maradjon meg aztán örökre abban a körben, a melyben született, legyen majd egy földhöz ragadt szegény, de derék és munkás fiatal embernek felesége, a kit szeretni fog s ki őt is szeretni, becsülni, tisztelni fogja és boldogok lesznek.

Bájkeri ugy érezte, hogy minden hajszála égnek mered, a mint lelkesítő terveit halomra dőlni látta. Hiszen, ha ez a házasság létre nem jön, akkor füstbe megy, minden nemes ambitio, minő jól indult már pedig minden s most vége szakad. Megkísérelte többször nejt türtöztetni, de az megmaghatatlan maradt, sőt minden érvére újabb fölfortyan, ugy annyira hogy a becsavagyó és nemességre vágyó vén parvenu belátta, miként hasztalan minden szava. Zsófikája hajt-hatatlan maradt és egyáltalában nem tartotta

Érdemileg nem lényeges, inkább csak a formát szem előtt tartó engedelmekkel, egészben véve pedig elfogadta az öt intézcziót s a mi fő, a legkétszélenebb módon bebizonyított legteljesebb loyálitását annyira, hogy a nagy szünpünánapon, mely az új alkotmányt szülte, a dynastia-kérdés teljesén meg szünt Szerbiában a discussió tárgyát képezni. Szerbia népe áll és bukik az Obrenovic házzal s immár egész kétségtelenül a királyt illeti a külpolitika irányának meghatározása, a döntés szövetség, háború és béke fölött.

Ha a bécsi szerb követnek, a király unokatestvérének és legbensőbb bizalmasának állásáról való visszahívása épp ebben az ünneplés pillanatában történik, azon állásról, melyen a legnagyobb rokonszenvet szerzte és az Ausztria Magyarország és Szerbia közti viszonyoknál a legdicsőségesebb szolgálatakat tette, — úgy ezt semmi esetre sem szabad a két állam barátságára hátrányos értelemben felfogni: a király a maga oldala mellett akarja bírni az ügyes diplomatát, akár mint külügyminisztert az alakítandó új kabinetben, akár mint barátot és tanácsadót. Petronjevics ur, ki Bojosevics helyére jön Bécsbe, — az erre vonatkozó kérdésre udvarunk és kormányunk a legbarátságosabban beleegyezéssel választott, s ezeltű Szerbiának berini követe volt s mindig őszinte hive volt Szerbia ragaskodásának a békekhatalmakhoz.

Tehát nehéz nyomás alól szabadult fel az európai diplomaciának és minden békebarátnak keble és vidáman fölélegzve szabadon és fenntartás nélkül engedik át a diszhelyet a beközöntött esztendő magas politikájának tényezői közt a világképe további fenntartásában való bizalomnak.

Napi hírek.

— **A királyi táblák decentralizációja és Debrecen.** Ismételten irunk e témáról, mivel hogy mondják, hogy szemesé a világ és mert résen akarunk lenni. — Tegnap egy röviden, de azt hiszük, világosan is formulázott indítványt nyújtottunk fel, mely városzerte figyelmet ébreszt és ma már sok és illetékes helyeken közbeszéd tárgyát képezi. Hogy a királyi táblái székhely elnyerése érdekében hasznos és szükséges már a legközelebbi városi közgyűlésben a város legtekintélyesebb polgáraitól egy állandó bizottságot alakítani, mely azután az irányadó, és döntő körökkel azonnal érintkezésbe lépjen és a város érdekét a tárgyban folytonosan képviselje. — Tudomásunk szerint — ezen indítványunkat még azok is föltétlen helyesléssel fogadták, a kik e tárgyban pessimista nézetekkel vannak eltelve s Nagyvárad győzedelmét Debreczen felett a folytatandó küzdelemben. — már csaknem biztosnak vélik. — Az idéztt indítványban foglalt intézkedésen kívül szükségesnek látjuk továbbá egy olyan nagy arányú mozgalom megindítását, melyben mindama törvényhatóságok, testületek, melyeknek érdekei Debreczen felé gravitálnak, részvenne s melyeknek az lenne a önyös, ha egy királyi tábla — ennek szétszósztá

elzészereinek a tenyeres-talpas asszonyssággal ellenkezése jönni.

Mindazáltal még nem vesztett el minden reménye, mert hát a házasságból nem is lesz semmi. Mory barátságát a sok kölcsön azért csak megtartja számára.

Mánap Arzen, midőn a vigan töltött éjtől ellankadtan, jó későn a hivatalába vetődött már az iróasztalán találta Bäckert levelet.

Kissé meghökken, észrevehető kellemetlen hatást nyújtott érdekes halvány arcán. — Szegény papa, sőhaját fel. Na hiszen lesz mit hallgatnom. Ah! de végre is jobb, hogy így történt, mondá könnyűen vállat vonva, egy Mory, kinek egykoron ősei bűnűk és kardok között vérezték el a hazáért harcolva azoknak egy méltó unokájuk hitvány pénzért egy egyszeri uszoris leányát vegye el? Kiégne a szemem. Milyen könnyű vagyok most, ez már rég nyomta a lelketem, de most vége.

Tünődésből főnöke zavarta fel, ki mogyorván szól hozzám redessen, mert mindig midőn atyáskodólóg figyelmeztette a rennye és tunya ifjut, miszerint pontosabban járjon utána kötelneim, rendületlen makacságába ütöközött. A hivatalba való rendes járás nem tartozott Arzen legsarkalatosabb erényei közé s ha el is jött, hát a munka sohasem fért össze az ő nagyuri természetével.

Főnöke erélyesen felszólalt ellene most újból, sőt kijelentette, hogy legközelebbi mulasztását föltétlenül magasabb helyen feljeleníti s azon lesz, hogy állásától megfosszák, miután nem nézheti nyugodt szemmel, hogy továbbra egy ilyen hasznavehetlen egryn töltse be azt a helyet, melyre amny szorgalmas és hivattott ember volna a mai világban, hol a becületes törkévs oly nehezen kap állást s nyomora ellen betevő falatot.

Arzen kijelentette, hogy egészen jogosultnak tartja főnöke újabb intelmét s fogadkozott nyomban, miszerint ezután csakugyan meg fog javulni.

(Vége köv.)

sa esetén — Debreczenben helyzetnek el. Ezen mozgalom nem új eredetű lenne. Mert egy időben már a Debreczen mögött fekvő valamennyi törvényhatóság, ügyvédi kamara, törvényszék foglalt állást és írott fel Debreczen mellett. Tehát ezen korábbi pártoló nyilatkozatoknak megújítását kérjük. Azóta néhány év eltelt ugyan, de a hatóságok és testületek akkori meggyőződése alapjául szolgáló viszonyokban semmi olyan változás nem történt, — mely most ellenkező állásfoglalásra készítethetné azokat. — Sőt inkább Debreczen javára új összeköttetések, új közlekedési vonalak jöttek létre és tervezetek. — A királyi táblának itteni elhelyezését nem csak Debreczen érdeke, hanem a vele közvetlen összeköttetésben álló Jász-Nagy Kun Szolnok, Hajdu, Szabolcs, Szatmár, Szilágy, Bereg Ung és Máramaros megye érdeke követeli, míg Nagyvárad egyedül csak Bihar megyének alkalmatlan székhely, ha Arad is kap királyi táblát. Mi tehát Debreczen minden barátjának figyelmébe ajánljuk, hogy ily irányban lépjenek a cselekvőség terére. Valaki indítsa meg a mozgalom. Jobb volna, ha valamely testvér törvényhatóság kérné föl pártolásra az érdekelt vármegyékét és városokat. De szükség esetén kezdeményezzen maga Debreczen város közgyűlése. A csatlakozásra hívassanak föl a debreczeni, szigeti és szatmári ügyvédi kamarák, a debreczeni, nyiregyházi, beregszászi, szigeti, zilahi és szolnoki kir. törvényszékek. — Siessünk, míg nem késő!

— **A holnapi felolvasó-estélyen** Kaczér Nina k. a. kezd meg az előadást, kérik azért a T. közönséget a pontos megjelenésre, nehogy az ajtonyitogatás az előadást megzavarja. A kisasszony Gáspár Imre urnak két költeményét fogja felolvasni. Ugyanezen szerzőnek egy tanulmányát Szabolcs Mihály ur fogja felolvasni.

— **A debreczen-füzes-abonyi vasút** o h a t p o l g á r i szárvonalára építési ügye Szabolcs megye közönségét is nagyban foglalkoztatja. Csávolszky Lajos orsz. gyűlési képviselő, mint a debreczen-füzes-abonyi vasút engedélyese, Szabolcs vármegye közig. bizottságához kérvényt adott be az iránt, hogy a megye közönsége, a vasút létesítésének biztossága végett 50,000 frt értékű törzsszevényt jegyezzen. Ha ezen törzsszevényt a megye közönsége jegyzi meg, akkor a vasút nem Polgárnál végződik, hanem a megye érdekének megfelelőleg a megye központjára Nyiregyházig terjedne. Ugyanez a kérvényben azt is kéri a tervezett vasút engedélyese, hogy a továbbvezetés irányá és módzatai felett való intézkedésre egy bizottság küldessék ki. Polgár község képviselőtestülete pedig kérvényt intézett Szabolcs megye törvényhatóságához, melyben az Ohat Polgár közt építendő vasút létesítése, ennek tovább építése a tal Polgárnak a megyei központtal való összeköttetés érdekében, az erre szükséges költségeknek megszavazását kérémezi. Ezen képviselőtestületi határozat ellen azonban Fleischer Ferenc és társai felebbvezéssel értek, mert eltekintve az ügy érdemétől, a kérdéses gyűlés szabályszerűen meghívva nem voltak. A vasút köztársasági való hozzájárulást Szabolcs vármegye közönsége a mai közgyűlésben fogja tárgyalni.

— **Hymen.** B ar c s a y Károly vánosodi ev. ref. tanító a napokban jegyzé el B. Ujfaluban Tóth Sándor ev. ref. tanító kedves leányát A m á l i á t.

— **Sztáryi Bernát** a trencsénmegyei vág-besztercei kerület orsz. képviselője, a szabadelvű párt buzgó tagja, minden párt előtt rokonszenves öreg ur, tegnapielőtt rövid betegség után elhunyt Bécsben.

— **Meghaltak** a múlt héten I. kerületben: Schwarcz Miklós 9 h. izr. vele szűl. gyengeség. Polgári Bálintné Mészáros Zsuzsánna 35 é. ref. álkélet. Harsányi József 7 hetes ref. vele szűl. gyeng. Varga Ferenc 6 h. r. kath. tüdőhurut, Bányai Lajosné 30 é. ref. tüdővés. Oláh Mihály 72 é. ref. tüdővés. André 2 új r. kath. halva született. Veres Miklós 5 hetes ref. göröcsök, Erős Antal 17 é. ref. öngyilkos, Kiss 7 leány, halva sz. II. Kerületben: Balogh Mária 5 h. ref. tüdőhurut, Nagy Juliánna 1 b. ref. göröcsök. III. kerületben: Földi Sára 18 é. ref. tüdőgyöngör, Bancsi Istvánné Bagaméri Juliánna 30 é. ref. tüdőgyöngör, Reiner Mihály 5 h. izr. göröcsök, Magyar Irén 2 é. ref. tüdőhurut, Szerencsi János 80. é. ref. aggkór.

— **Fodrászok bája.** A helybeli fodrász segédek legközelebb elhatározták, hogy az ideai farsang alatt ők is rendeznek egy tánc mulasztást. A fodrászak, melyek eddig elő még nem tartottat városunkban, a jövő hó közepén a „Korona” teremben fog megtartatni. A rendezőség minden lehető elkövet, hogy a ball fényes és látogatott legyen.

— **A debreczeni termény és áruraktárak** 1888 decemberi havai forgalmi kimutatása. Készlet december 1-én 60785 mmázsa 40620 frt bizt. értékben. Beraktározottat december hóban 3004 mm. 30290 frt bizt. értékben. Összesen 63789 mmázsa 439010 frt. bizt. értékben. Kiraktározottat decem. hóban 5332 mmázsa 36570 frt biztért. Készlet dec. 31-én 58457 mmázsa 391440 frt bizt. értékben.

— **A b. ujfalu nőtlen urak táncvígalmá** f. hó 5-én igen szépen sikerült. Az Oroszlán szálloda fényesen díszített nagy termében díszített úri közönség gyűlt egybe, fogadtatva a figyelmes rendezőség tagjai által. — A jelenelőt nagyobb részét a vidék szolgáltatta; B. Ujfalu közönsége — tisztelet a kivételnek. — mint rendszeren utal is mélyen elmerült a közönség álmanban s otthon maradt. No de azért voltak ám elegendő Volt jó kedv is olyan, a milyent csak megérdemlett az a fíradhatatlan buzgalmu rendezőség melynek minden tagja bebizonyította, hogy szűl letett bárendező. Fesztelen, szívet, lelket győ nyörködtető vigász volt tapasztalható már az első táncnál s ez a kedv nem csak folyton megmaradt, hanem növekedett is egész éjszaka, a melynek rövidsége miatt általános volt a panasza a fíradhatatlan táncos párok ajakán, mikor úgy reggeli 7 óra tájban a mamák apellálva a valóban korán betolakodó viradatra, oszlóra hívták fel a Tersichortól tartan áldozó sereget. A mamák akarata ellen nem tudván már apellálni még a marasztásban kifogyhatatlan rendezőség sem, — a vigalom véget ért. Néhány előfolyott ásitás a papák és mamák, s forrókézserítés, jelentőségteljes pillantások a haza parancsolt ifjuság részéről — azután kilaudt a oszllárok fényözöne, elhaltak a zene andalító accordjai, s eltávoztak a viradózik és szavakkal vevő bucsut egymástól: „v i s z o n t l á t á s r a a f e b r u á r 9 i k i j e g y z ő b á l o n a !” A jelen volt högyek itt következő névsora: esetéges hiányzást nem emeg érjen az anathema, hanem azt az ifju rendező barátomat, ki a nevetek írónon alá mondta, de a kire erős gyanum van, hogy egy szép szempárba gyakori betekintésnek miatta félig meddig szemé világát veszté. Asszonyok: Szunyogh Lorándné, Leszkai Jánosné (Szt. Márton), Tatár Zoltánné, Tardy Sándorné, öz. Nadányi Kornélné, Millye Gyuláné, Nagy Károlyné (N. Várad) öz. Szakáll Jánosné, Nagy Mártonné, Pap Gergelyné, öz. Pap Pálné, Halász Józsefné (M. Keresztes) Kránzly Sándorné, Fodor N. n. (Humorog) Kovács Ferencné s még többen. Leányok: Millye Erzsike és Etelka, Nagy Eszterike, Tóth Ilonka, (N. Várad), Gruden Margit, Pap Vilma és Róza, Halász Ilonka, és Ida (M. Keresztes), Kránzly Mariska, Vagner Terka (Keresztes), Fodor Erzsike (Humorog), Kovács Jolán stb. A talpalávalót Kürti Sándor jeles bandája huzta. A vendégek kiszolgálásával Kálmán Károly vendégfogó vitta ki a közelimerést. A minden tekintetben jól sikerült mulatság mintegy 20 frtot jövelmezett a szegény iskolás gyermekek segélyezésére. r. l.

— **Batuból** című tegnap újonságunkban közölt névsorból tetszősül kimaradt öz. Mozer Adolfin. Néhány név pedig tévesen közöltetett. Kubay Józsefné helyett Kubay Alajosné, Ritter Istvánné helyett Bodola Zsigmondné és Volant növérek helyett Volant Vilma olvasandó.

— **Kifizesse az inasok betegségek költségeit?** Az összes iparosokat közölről érdeklő elvi jelentőségű határozatot hozott a belügyminiszter. Az iparos inasok — vagy mint újabban nevezik: tanoncok — kórházi betegápolási költségét eddig az illető iparoson vették meg, ép úgy mint a cselédekét és munkásokét a gazdán vagy gyároson. Ezentúl — mint értesülünk — ez nem lesz így. Az iparosok terhe könnyebbül, a községek nagyobbodott. A belügyminiszter ugyanis egy budapesti kronkrét eset alkalmából kijelentette, hogy az iparosnak s a munkások, sem a cselédek közl nem sorolható, hanem az ipartörvény által kívánt írszbeli szerződés alapján elfogadott segédszemély, kire sem a cselédtörvény, sem a betegápolásra nézve fennálló szabályok nem alkalmazhatók. Az ipartörvény az iparost csak arra kötelezi, hogy az inast, a mennyiben a ház népéhez tartozik, betegség esetén ápolásba részesítse. Ha azonban az inas oly betegségekbe esik, mely miatt kórházba kell vinni: akkor az iparos az így származott gyógyítási költségek megfizetésére nem kötelezhető, hanem a költségek megtérítésénél épp úgy kell eljárni, mint a szolgálati, vagy munkaviszonyban nem álló emberekkel szemben. Ezentúl tehát, ha birják, vagy maguk az inasok, vagy pedig szüleik viselik a gyógyítási díjat, ha pedig nem birják, akkor illetőségi községekön veszik meg ezt is.

— **Szünidő a leány nevelőintézetben.** A helybeli ev. ref. egyház leány nevelő intézetében, — minthogy az országos vásár a kalmából küllönb is három napig tanítás nem tartatnék, — a szünidő folyó hó 17-ig ismét meghosszabbítottatik; mi röl a t. ez. szűléket vagy helyetteseket a felügyelő bizottság határozatából tisztelettel értesíti Dóczy Gedeon, igazgató.

— **Lelketlen anya.** A közeli napokban egy uriasan öltözött dáma lépett be egy küll városi szegény talyigás család háza ajtaján. Kvártélyt keresni jött, mint mondá. Vele volt egy 16 hónapos leányka is. A talyigás család, a mely ritkán szokott uri személyeket látni szegényes hajlékában, legteleg adóvögrehajtokat, — meg volt lepetve a kalapot viselő hölgy megjelenése és kívánsága által s vonakodott lakást adni, mivelhogy ők is, a férj, feleség és négy porontyuk egy is szorongva férnak el a szűk szobában. Az asszonyt ékes szólás ám végre győzőtt. A hölgy bámuloatosan kevé igénynyel lépett fel, mire az alkut megkötötték. Az új lakó sürgős dolgok elintézése végett eltávozott, otthagya a leánykát, a talyigás jámbor felesége gondoljai alatt, míg

visszatér. Azóta nemcsak egy óra, két óra, fél nap, hanem három nap is eltelt s az anya még mindig sürgős dolgait intézi, de senki sem tudja, hol, merre. A gyermekekkel így kénytelen kellenet megszapordott eziva jelentést tett a rendőrségnek, mely megindította a szivtelen anya nyomozását, ki ilyen embertelen, könnyü módon akar megszabadulni gyermekeitől.

— **A Petőfi-társaság közgyűlése.** A főváros irodalomkedvelő közönségének színe java adott vasárnap egymásnak találkozott az akadémia dísztermében, a hol a Petőfi-társaság ez idei közgyűlését tartotta. A földszint hosszú széksoraiban mosolygó arcu hölgyek, az állóhelyeken tanuló ifjak szorongó serege — szépirodalmi társaságaink ülésének a rendezői közönsége — képezte keretét annak az irodalmi ünneplésnek, melynek színvonalára a Petőfi-társaság vasárnapi közgyűlése felemelkedett. Irodalmi ünneplés volt ez a szó teljes értelmében: ünnepe a virágzó fiatal társaságnak, melynek legjelesebb tagjai foglaltak egymás után helyet az olvasó asztalnál s ünnepe annak a költőnek, kinek nevét a társaság viseli. Abrányi tikkár jelentése, Tolnai Lajos emlékeztérése Fischer Sándorral és Jókai visszaemlékezése nagyobb részét Petőfi emlékeinek voltak szentelve. S e ví jelentőséget nyert a társaság a közgyűlése által, hogy a tikkári jelentés nyíltan és határozottan proklamálta a társaság álláspontját azokkal az irodalmi áramatokkal szemben melyek Petőfi alakját czélzatosan ferde világításba igyekeznek állítani. — Komócsy József megnyitó beszéde az idealizmusról szólt, mely a társadalmat osszatartja a változomzásban tartja, — melyből az emberiség vívmányainak szőbb, jobb része származik. A b r a n y i E m i l olvasta fel a tetszősül fogadott megnyitó beszéd után a lendületes tikkári jelentést, a lefolyt év történéseiről. A felolvasások sorát Tolnai Lajos nyitotta meg Fischer Sándor felett tartott emlékeztetésével, ki németre lefordította az „Ember tragédiáját” és megírta Petőfi életrajzát olyan melegen és olyan igazán, a hogy még kivüle senkise. Beniczky Gyula „Pán halála” című költeményét olvasta fel. — Ezentúl Várad Antal olvasta fel Vértesi Arnold „Hűség” című elbeszélését. Egy fiatal emberről szól, ki hogy kedvese atyját megövi a váltohamitás szegénynél, magára vállalta azt, de később börtőnéből elszakik s még egyszer akar beszélni kedvesével, mielőtt Amerikába hajózna. Mikor bucsot akar venni a leánytól, ez kijelenti, hogy követi a szegénybe s az idegenbe is. „Ott is van hűség, van szerelem, s vannak, kinek a világon nem kell egyéb.” A novella megjelenezték. — Nagy hatást tett A b r a n y i E m i l egy régiebb költeményével, mely „Az öngyilkos visszatérése” címet viseli. A tárgy sor utolsó pontja Jókai Mór felolvasása volt, ki a „Tengerszemű hölgy” című regényéből olvasott fel egy fejezetet ily címmel: „A nő, ki eddig jött.” A bemutatott részlet az 1848. március 15-ének elensegét és alakjait vezeti élénk: Petőfi, Vasvári Pált, Sükeit s mindazokat, kik Jókai-val, együtt azt a történelmi nevezetőségű napot megosonálták. E mozgalmas, eseményekben oly gazdag nap volt Jókai és L. borfalvi Róza kézfogójának napja. A közönség tapsai nak elhangzása után Komócsy József köszönetet mondott Jókainak, hogy jelenlétével és felolvasásával emelte a közgyűlés fényét, s kívánja, hogy még sok esztendőn keresztül részeseüljön a társaság és szerencsében.

— **Tűz.** Kétmalom után nagy tűz pusztított a ma déli órákban, a nélkül hogy arról a toronybeli örök tudomás vettek volna. — Kétmalom után a Gyémánt féle házál egy szénával telt szin gyuladt ki, ettől a ház fedél is tüzet kapott. E szerencsétlenséghez egy másik is járult. Szerecsényi Ernő gazdasági tanintézeti hallgató, önkéntes tüzoltó a tüzhöz rohanó kocsirol lebukott és lába eltört.

— **Hirtelen halál.** Tegnap Kis Gábor nevű h. büszörményi ember gyalog indult haza Debreczenből. A Nyulás eszrdánál hirtelen rosszul lett s halálközli kezdett. Sietve hírt adtak a mezei rendőrségnek, mely azonnal egy közeget küldötte ki a Nyulásra. A halálközöl beszállították a kózkórházba s ott csakhamar örökre lehunyta szemeit.

— **A vörös kereszt-egylet h. doroghi fiókja** saját pénztára javára Rác Károly debreczeni zenekarának közremökődése mellett 1889. évi január hó 19-én az ottani nagyvendégli tánctermében zártkörű táncvígalmat rendez. A rendező-bizottság tagjai: Gartner Fülöpné szűl. Csémebi Julia, Danilovics János elnökök. Harsányi Dezső pénztárnok Farkas Pál jegyző, — bizottsági tagok: Demkó Agoston Farkas Gyözö, ifj. Farkas Pál, Gartner Fülöp, Ganszer Béla, Hajócsi József, Szántai Géza, Kozelka Endre, Kreutz József, Killer Lajos, Polatzek János, Sir Lajos, Sáfány Imre, Szántai Géza, Szunyogh Bertalan. Belső díj: Személyjegy írt 50 kr. Csaldájegy 3 frt. Felülfizetések küszönettel fogadotnak és hirlapilag nyugtázotnak. A vasutnál fogatokról, valamint vidékiek elszállásolásáról is gondoskodva leend.

— **Dinamit-merénylet egy alispán ellen.** Zilahan rendkívül izgalmat keltett az a merénylet, mely Szilagy megye alispánjának életé ellen irányult s igen könnyen szomorúvá lehetett volna. A merénylet Szilvester estélyén történt következőkép: Szikszai Lajos alispán, volt országyűlési képviselő

egész otti pincé robb zódt az e széd az a szive bana lato törté jének egy s az e kevé oszún A v indol ják. ben s lajdo örize

vasól lapol megl dolog képen nem maga gyer corre mind jó ist köző vetet ség, a vilá ség; i kered táplá a köv a sze olvasi minde nek l fogja a „v itarot az el jól ol kiigaz moso i renesz tatott ilyen fordul előíze sajtok

garó ban it i több t „Figá lesztin lasszolt nek”. nagy lagok amerik egyik sürgős kinek valami hamar tikkota tal or visszat rósát a virág többé lépett mekhez rósát resté feltűnt kérdése folyam Ez a b gitárt kezdett

Kohn Testvérek

Budapest, IV., gróf Károlyi-utca 28-ik szám
ajánlják a n. é. közönség becses figyelmébe gazdag berendezésű

antiquar-könyvkereskedésüket,

melyben nagybecsű régebbi művek, valamint a legújabb irodalmi kiadványok mind
járt megjelenésük után igen jutányos áron kaphatók.

Magyar szépirodalmi művek dús választékban.

— Az akadémia könyvkiadóvállalata összes kiadványai olcsón megszerezhetők. —

Folyó iratok és hírlapok legdusabb raktára.

Könyvek és könyvtárak megvételnek. — Könyvtárak és egyletek
évi számlára vásárolhatnak.

Vidéki megrendelések gyorsan és pon- Rézletes könyvjegyzék kívánatra in
tosan elintéztetnek. gyen és bérmentve küldetik.

Iparkiadás 1879.
Bécs 1873.
Érdem-érem
Kiadás London 1871.

Iparkiadás 1879.
Bécs 1873.
Érdem-érem
Kiadás London 1871.

Griess Ede,

cs. k. udvari-ostorgyára ajánlja
mindég a legnagyobb választéku raktárát
vadász-, kocsis- és lovagló-ostoraiból
Raktár Bécsben
II. Bez. Praterstrasse Nro. 44.

Kiadó bolthelyiség.

Piacz-utca 1829-ik számú házuk
nál a Deutsch A. féle bolthelyiség

1889. évi május 1-től kezdve
kiadó.

Debreczeni ipar- és kereskedelmi bank.

Francillon

zsebkendő
darabja **15** krajczár.

KUNZ JÓZSEF ÉS TARSÁNÁL.

Maggi

BUILLON KIVONATA

leves-tábla huslével,
husliszt hüvelyes veteményből

elősmert **legjobb**ak és **legolcsóbb**ak.

Egy kávéskanálnyi e kivonatból, egy csésze forró vízbe öntve, azonna
minden más pótlék nélkül kiváló erős és jóízű huslevest ad.

Kapható a delicatesz, fűszer és fűszeráru üzletekben.

Főraktár: Wien, I. Jasomirgottstrasse 6.

Raktár Debreczenben:

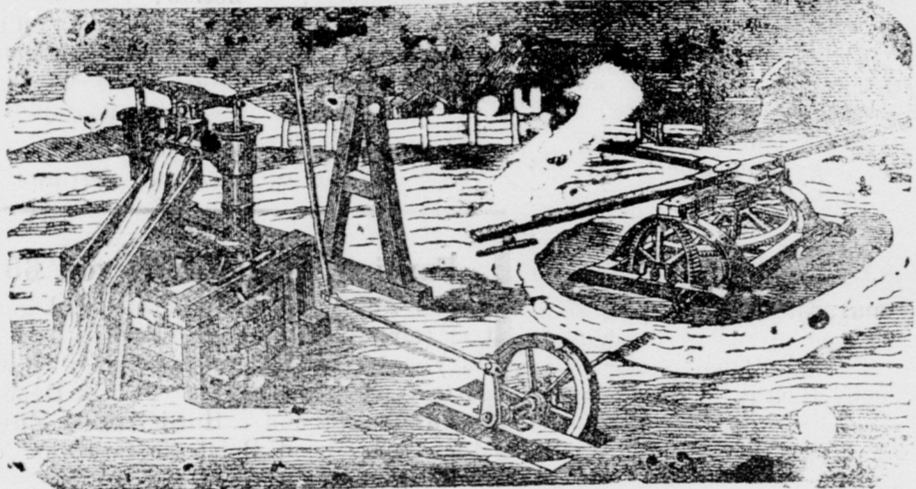
CERÉBY FÜLÖPNÉL.

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára harang és ercöntödeje

BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar külölegességet
kutakban és mindennemű szivattyukban

Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részére, modern
technicai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK
felszerelésére

szagmentes ürszékek

felállítására s minden vízügyi munka gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel
gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN SZECHENYI UTCZA SIMON-ház

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

községi és gyámi rovatos ivec, hivatalos nyomtatványok,

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ES KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok.

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb áron állittatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELESEK PONTOSAN TELJESITETNEK.

Debreczen, 1889. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr” könyvnyomdájában Széchenyi-utca SIMON-ház.